

Звіт

за результатами громадського обговорення проєкту

Порядку утворення та умов функціонування спеціальних класів у закладах загальної середньої освіти

1. Найменування органу виконавчої влади, який проводив обговорення

Міністерство освіти і науки України.

2. Зміст питання або назва проєкту акта, що виносилися на обговорення

Проєкт Порядку утворення та умов функціонування спеціальних класів у закладах загальної середньої освіти розроблено в рамках виконання Плану заходів на 2023—2024 роки з реалізації Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 25 квітня 2023 р. № 372-р.

Проєкт акта розроблено з метою удосконалення існуючої моделі функціонування спеціальних класів у закладах загальної середньої освіти.

Громадське обговорення проводилося у формі електронних консультацій. Матеріали до проєкту акта було розміщено в розділі «Громадське обговорення» офіційного вебсайту Міністерства освіти і науки України (www.mon.gov.ua) з 08 травня 2024 року.

Зауваження та пропозиції до проєкту приймалися до 05 червня 2024 року на електронну скриньку (nelia.koretska@mon.gov.ua) та були розглянуті 27 червня 2024 року на засіданні робочої групи, утвореної відповідно до наказу МОН від 09.04.2024 № 491.

3. Інформація про осіб, що взяли участь в обговоренні проєкту

У ході обговорення проєкту акта було отримано зауваження та пропозиції від: педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти, фахівців (консультантів) інклюзивно-ресурсних центрів, працівників органів управління у сфері освіти, НДУ Павла Сушка, науковців, інших громадян.

4. Інформація про пропозиції, що надійшли до Міністерства освіти і науки України за результатами обговорення проєкту акта

За результатами громадського обговорення проєкту акта на вебсайті Міністерства освіти і науки України надійшло понад 68 пропозицій, які стосувалися уточнення та/або доповнення деяких позицій проєкту акта.

5. Інформація про рішення, ухвалені за результатами обговорення:

Під час доопрацювання проєкту враховано (частково враховано) такі пропозиції.

У Пункті 2 проєкту акта визначення поняття «спеціальні класи» доповнено фразою «у спеціально створених умовах» та викладено в редакції: «Спеціальні класи - це окремі класи, що утворюються у закладах загальної середньої освіти для навчання осіб з особливими освітніми потребами у спеціально створених умовах з урахуванням їх індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів.», оскільки забезпечення навчання осіб з особливими освітніми потребами з різними категоріями труднощів можна організувати лише за наявності спеціально створених умов та кваліфікованих педагогів, які розуміються на індивідуальних особливостях кожної окремої дитини з особливими освітніми потребами.

Оскільки реалізація корекційно-розвиткового складника є обов'язковою в освітньому процесі дітей з особливими освітніми потребами, пункт 4 розділу 1 проєкту акта доповнено завданням:

«8) проведення корекційно-розвиткової роботи відповідно до категорій (типів) особливих освітніх потреб (труднощів).».

Пункт 5 проєкту акта доопрацьовано та викладено в редакції: «Спеціальні класи утворюються керівником закладу загальної середньої освіти на підставі заяви про зарахування одного з батьків дитини з особливими освітніми потребами або її законних представників (далі - батьки) чи повнолітньої особи, поданої особисто за погодженням із засновником цього закладу освіти або уповноваженим ним органом за наявності відповідного контингенту учнів, матеріально-технічної бази та кадрового забезпечення.».

Пропозицію щодо утворення класів для дітей з розладами аутистичного спектра та психічними порушеннями враховано частково. Пункт 9 проєкту акта доповнено підпунктом 12 такого змісту: «12) з соціоадаптаційними/соціокультурними труднощами, в тому числі такими, що пов'язані з розладами аутистичного спектра, та потребують другого-п'ятого рівнів підтримки».

Пункт 1 проєкту акта доопрацьовано та викладено в редакції: «Цей Порядок визначає механізм утворення та умови функціонування спеціальних класів у закладах загальної середньої освіти, крім спеціальних закладів загальної середньої освіти (далі - спеціальні класи).».

Перелік документів, визначений пунктом 8 проєкту акта, зокрема висновок про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку конкретизовано установу, яка надає такий висновок та викладено в редакції: «висновок про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку особи, наданий інклюзивно-ресурсним центром, в якому зазначено категорію (тип) особливих освітніх

потреб (труднощів) та рекомендований рівень підтримки у закладі освіти, не нижче другого.».

У пункт 29 проєкту акта внесено редакційні правки та викладено в редакції: «29. За заявою батьків (інших законних представників) для учнів спеціального класу може бути організоване навчання за індивідуальною та дистанційною формою здобуття освіти.».

Пункт 33 проєкту акта відредаговано: «Учні, які завершили здобуття певного рівня повної загальної середньої освіти, отримують відповідний документ про освіту державного зразка в установленому законодавством порядку.».

В переліку документів, які подаються до закладу освіти разом із заявою про зарахування, визначеному пунктом 8 проєкту акта передбачено подання висновку лікаря-психіатра дитячого для всіх дітей з особливими освітніми потребами, незалежно від категорії (типу) особливих освітніх потреб (труднощів).

Пропозицію щодо введення посади асистента вчителя у спеціальних класах враховано частково, проєктом акта передбачено введення такої посади в початкових спеціальних класах та спеціальних класах для учнів, які потребують четвертого-п'ятого рівня підтримки в освітньому процесі.

Не враховано пропозиції:

Щодо відкриття спеціальних класів для дітей з начальними труднощами, оскільки такі труднощі можуть виникати у дітей всіх інших категорій та немає окремої методики навчання дітей з навчальними труднощами. Підтримка дітей з навчальними труднощами в освітньому процесі може забезпечуватись на рівні закладу освіти шляхом додаткової уваги з боку педагогів та проведення додаткових занять з навчальних предметів.

Щодо формування команди супроводу на спеціальний клас, а не на кожну дитину з особливими освітніми потребами. Відповідно до законодавства команда супроводу формується для кожного учня та забезпечує індивідуалізацію освітнього процесу та індивідуальний супровід особи під час освітнього процесу. Крім того формування команди супроводу на кожну дитину забезпечить не розголошення конфіденційної інформації про дитину.

Щодо недопущення об'єднання в одному класі дітей з особливими освітніми потребами однієї категорії труднощів з різними рівнями підтримки у разі недостатнього контингенту здобувачів освіти.

Таке обмеження призведе до утворення бар'єрів та порушень права на отримання спеціальної освіти за місцем проживання. Норма передбачена у проєкті акта дає можливість відкривати спеціальний клас у разі недостатньої кількості дітей відповідної категорії (наприклад в маленьких населених пунктах) та забезпечити передбачене Законом право на отримання спеціальної освіти за місцем проживання. Крім того проєктом акта передбачено обов'язкову умову - забезпечення індивідуального підходу.

Щодо розширення переліку спеціальностей підготовки педагогічних працівників, які забезпечують освітній процес у спеціальних класах спеціальністю «Психологія».

Весь освітній процес в спеціальних класах має корекційну спрямованість, під час викладання всіх навчальних предметів застосовуються спеціальні методи навчання, які враховують особливості розвитку дітей певної категорії. Такими компетентностями володіють саме спеціальні педагоги.

Щодо забезпечення індивідуальної освітньої траєкторії та індивідуальної програми розвитку (ІПР) не для кожного учня, а для тих здобувачів освіти, які цього потребують та за зверненням батьків.

ЗУ «Про освіту» передбачає забезпечення індивідуальної освітньої траєкторії, яка реалізується в ІПР. ІПР дозволяє відстежувати динаміку розвитку здобувачів освіти.

Щодо схвалення педагогічною радою індивідуального навчального плану (ІНП). ІНП – це документ який пов'язаний з визначенням педагогічного навантаження (кількості годин), а отже з оплатою праці, тому потребує офіційного схвалення педагогічною радою.

Щодо організації освітнього процесу у спеціальних класах для дітей з інтелектуальними труднощами четвертого-п'ятого рівнів підтримки відповідно до освітньої програми для спеціальних закладів загальної середньої освіти для осіб з особливими освітніми потребами, що мають інтелектуальні труднощі, затверджених відповідно до норм законодавства.

Відповідно до ст. 11 ЗУ «Про повну загальну середню освіту» освітня програма закладу має бути одна, але може містити різні навчальні плани.

Не враховано також інші окремі пропозиції та зауваження до проєкту, що вони не змінюють його зміст, не належать до предмета правового регулювання проєкту акта, або вже врегульовані іншими нормативно-правовими актами.